

TRACTATENBLAD

VAN HET

KONINKRIJK DER NEDERLANDEN

JAARGANG 1986 Nr. 199

A. TITEL

Luchtvaartovereenkomst tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Verenigde Staten van Amerika inzake het luchtvervoer tussen Aruba en de Verenigde Staten van Amerika, met Bijlagen; Washington, 7 november 1986

B. TEKST

De tekst van de Overeenkomsten, met Bijlagen, is geplaatst in *Trb.* 1986, 154.

C. VERTALING

Luchtvaartovereenkomst tussen de Regering van het Koninkrijk der Nederlanden en de Regering van de Verenigde Staten van Amerika inzake het luchtvervoer tussen Aruba en de Verenigde Staten van Amerika

De Regering van het Koninkrijk der Nederlanden en de Regering van de Verenigde Staten van Amerika, geleid door de wens tot bevordering van een internationaal systeem van luchtvervoer dat gebaseerd is op mededinging op de markt tussen luchtvaartmaatschappijen met zo weinig mogelijk inmenging en regeling door de overheid;

Geleid door de wens de uitbreiding van het internationale luchtvervoer te bevorderen;

Geleid door de wens de luchtvaartmaatschappijen in staat te stellen zowel de reizigers als de verladers een verscheidenheid van diensten aan te bieden tegen zo laag mogelijke prijzen die niet gericht zijn op toebrenging van schade of niet discriminatoir zijn en niet berusten op misbruik van een machtspositie, en daarbij de wens koesterend de afzonderlijke luchtvaartmaatschappijen aan te sporen tot vaststelling en toepassing van nieuwe en concurrerende prijzen;

Geleid door de wens te zorgen voor een zo groot mogelijke mate van veiligheid en beveiliging in het internationale luchtvervoer, en opnieuw uitdrukking gevend aan hun ernstige bezorgdheid over handelingen of bedreigingen tegen de veiligheid van luchtvaartuigen, die de veiligheid van personen of goederen in gevaar brengen, een nadelige invloed op de exploitatie van het luchtvervoer hebben en het vertrouwen van het publiek in de veiligheid van de burgerluchtvaart ondermijnen;

Partij zijnde bij het Verdrag inzake de Internationale Burgerluchtvaart, dat op 7 december 1944 te Chicago voor ondertekening werd opgesteld; en

Geleid door de wens een nieuwe overeenkomst te sluiten die alle vormen van luchtvervoer omvat tussen Aruba en de Verenigde Staten en die in de betrekkingen tussen Aruba en de Verenigde Staten de Luchtvaartovereenkomst tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Verenigde Staten van Amerika, ondertekend te Washington op 3 april 1957, zal vervangen;

Zijn als volgt overeengekomen:

Artikel 1

Begripsomschrijvingen

Voor de uitvoering van deze Overeenkomst wordt, tenzij anders is vermeld, verstaan onder:

a) „luchtvaartautoriteiten”: in het geval van de Verenigde Staten het „Department of Transportation” of de rechtsopvolger daarvan, en in het geval van het Koninkrijk der Nederlanden de minister van Verkeer en Vervoer van Aruba of elke andere persoon of instelling die gemachtigd is de door de minister uitgeoefende functies te vervullen;

b) „Overeenkomst”: deze Overeenkomst, de Bijlagen daarbij, en alle wijzigingen daarin;

c) „luchtvervoer”: elk gebruik van vliegtuigen ten behoeve van het openbare vervoer van passagiers, bagage, vracht en post, afzonderlijk of gecombineerd, tegen vergoeding of beloning;

d) „Verdrag”: het Verdrag inzake de Internationale Burgerluchtvaart, dat op 7 december 1944 te Chicago voor ondertekening werd opgesteld en waarin zijn begrepen:

- (i) alle wijzigingen die van kracht zijn geworden ingevolge het bepaalde in artikel 94(a) van het Verdrag en door beide Partijen zijn bekrachtigd, alsmede
- (ii) alle Bijlagen of alle wijzigingen daarin die ingevolge het bepaalde in artikel 90 van het Verdrag zijn aanvaard, voor zover deze Bijlagen of wijzigingen op enig tijdstip voor beide Partijen van kracht zijn geworden;

e) „aangewezen luchtvaartmaatschappij”: een luchtvaartmaatschappij die is aangewezen en gemachtigd overeenkomstig het bepaalde in artikel 3 (Aanwijzing en vergunningverlening) van deze Overeenkomst;

f) „prijs”

- (i) een bedrag of tarief, in rekening gebracht of in rekening te brengen door de luchtvaartmaatschappijen of hun agenten, alsmede de voorwaarden met betrekking tot de toepassing van dit bedrag of tarief;
- (ii) de heffingen en voorwaarden met betrekking tot de bij het vervoer komende diensten die door de luchtvaartmaatschappijen worden verleend; alsmede
- (iii) de bedragen die door de luchtvaartmaatschappijen in rekening worden gebracht aan de tussenpersonen bij het luchtvervoer;

voor het vervoer van passagiers (en hun bagage) en/of vracht (uitgezonderd post) door de lucht;

g) „internationaal luchtvervoer”: luchtvervoer dat door het lucht-ruim boven het grondgebied van meer dan één Staat plaatsvindt;

h) „landing”, anders dan voor verkeersdoeleinden”: een landing gemaakt voor een ander doel dan het opnemen of afzetten van passagiers, bagage, vracht en/of post in het luchtvervoer;

i) „grondgebied”: de grondgebieden onder de soevereiniteit, de rechtsmacht, de bescherming of het trustschap van een Partij, alsmede de daaraan grenzende territoriale wateren;

j) „gebruiksheffing”: een heffing, opgelegd aan luchtvaartmaatschappijen in verband met de beschikbaarstelling van eigendommen en voorzieningen met betrekking tot de luchthaven, de luchtvaartnavigatie of de beveiliging van de luchtvaart;

k) „volledige economische kosten”: de directe kosten van de dienstverlening, benevens een redelijk bedrag voor de vaste administratieve kosten.

Artikel 2

Verlening van rechten

1. Elke Partij verleent de andere Partij de volgende rechten voor het verrichten van het internationale luchtvervoer door de luchtvaartmaatschappijen van de andere Partij:

- a) het recht over haar grondgebied te vliegen zonder te landen;
- b) het recht landingen, anders dan voor verkeersdoeleinden, te maken op haar grondgebied;
- c) de anderszins in deze Overeenkomst omschreven rechten.

2. Niets in het eerste lid van dit artikel wordt geacht de luchtvaartmaatschappijen van de ene Partij het recht te verlenen tot deelneming

aan het luchtvervoer tussen bepaalde punten op het grondgebied van de andere Partij.

Artikel 3

Aanwijzing en vergunningverlening

1. Elke Partij heeft het recht zoveel luchtvaartmaatschappijen aan te wijzen als zij wenselijk acht voor de verrichting van het internationale luchtvervoer in overeenstemming met deze Overeenkomst, en deze aanwijzingen in te trekken of te wijzigen. Deze aanwijzingen worden schriftelijk langs diplomatieke weg aan de andere Partij medegedeeld en daarbij dient te worden vermeld of de luchtvaartmaatschappij vergunning is verleend voor de verrichting van het soort luchtvervoer dat in Bijlage I of in Bijlage II of in beide Bijlagen is omschreven.

2. Na ontvangst van een dergelijke aanwijzing, alsmede van aanvragen van de aangewezen luchtvaartmaatschappij om exploitatievergunningen en technische goedkeuringen, in de vorm en op de wijze als is voorgeschreven, verleent de andere Partij de nodige vergunningen en goedkeuringen met zo gering mogelijke vertraging in de verleningsprocedure, mits:

a) een aanmerkelijk deel van de eigendom van en het feitelijke toezicht op deze luchtvaartmaatschappij berusten bij de Partij die de luchtvaartmaatschappij aanwijst, bij onderdanen van deze Partij, of bij beide;

b) de aangewezen luchtvaartmaatschappij in staat is te voldoen aan de in de wetten en voorschriften vervatte voorwaarden die gewoonlijk op de verrichting van internationaal luchtvervoer worden toegepast door de Partij die de aanvraag of de aanvragen in overweging heeft; en

c) de Partij die de luchtvaartmaatschappij aanwijst, de in artikel 6 (Veiligheid) en artikel 7 (Beveiliging) vermelde normen handhaaft en toepast.

Artikel 4

Intrekking van de vergunning

1. Elke Partij kan de exploitatievergunningen of de technische vergunningen van een door de andere Partij aangewezen luchtvaartmaatschappij intrekken, opschorten of beperken, indien:

a) een aanmerkelijk deel van de eigendom van en het feitelijke toezicht op deze luchtvaartmaatschappij niet berusten bij de andere Partij, bij onderdanen van de andere Partij, of niet bij beide;

b) deze luchtvaartmaatschappij niet heeft voldaan aan de wetten

en voorschriften, zoals bedoeld in artikel 5 (Toepassing van de wetten) van deze Overeenkomst; of

c) de andere Partij de in artikel 6 (Veiligheid) vermelde normen niet handhaaft en toepast.

2. Tenzij onmiddellijk optreden noodzakelijk is om verdere inbreuk op het bepaalde in het eerste lid, letter b) of c), van dit artikel te voorkomen, worden de door dit artikel verleende rechten uitsluitend uitgeoefend na overleg met de andere Partij.

3. Het bepaalde in dit artikel vormt geen beperking van de rechten van elk der Partijen tot het opschorten of het beperken van of het verbinden van voorwaarden aan luchtdiensten in overeenstemming met de bepalingen van artikel 7 (Beveiliging van de luchtvaart).

Artikel 5

Toepassing van de wetten

1. Bij het binnenkomen op, gedurende het verblijf binnen of bij het vertrek uit het grondgebied van de ene Partij dienen de luchtvaartmaatschappijen van de andere Partij de wetten en voorschriften van de eerstgenoemde Partij met betrekking tot de exploitatie en de navigatie van vliegtuigen na te leven.

2. Bij het binnenkomen op, gedurende het verblijf binnen of bij het vertrek uit het grondgebied van de ene Partij dienen haar wetten en voorschriften met betrekking tot de toelating tot of het vertrek uit haar grondgebied van passagiers, bemanning of vracht van luchtvaartuigen (met inbegrip van de voorschriften betreffende binnenkomst, in- en uitklaring, beveiliging van de luchtvaart, immigratie, paspoorten, douane en quarantaine of, in het geval van post, de postale voorschriften) te worden nageleefd door of vanwege deze passagiers, bemanning of vracht van de luchtvaartmaatschappijen van de andere Partij.

Artikel 6

Veiligheid

1. Ten behoeve van de in deze Overeenkomst voorziene verrichting van het luchtvervoer erkent elke Partij de geldigheid van de bewijzen van luchtwaardigheid, de bewijzen van bevoegdheid en de vergunningen die door de andere Partij zijn afgegeven of geldig verklaard en die nog van kracht zijn, mits de eisen voor het verkrijgen van deze bewijzen of vergunningen ten minste gelijk zijn aan de minimumnormen die krachtens het Verdrag kunnen worden gesteld. Elke Partij kan echter, voor vluchten boven haar eigen grondgebied, weigeren de geldigheid te erkennen van bewijzen van bevoegdheid en vergun-

ningen die zijn afgegeven aan of geldig verklaard voor haar eigen onderdanen door de andere Partij.

2. Elke Partij kan verzoeken om overleg inzake de veiligheidsnormen die door de andere Partij worden gehandhaafd met betrekking tot de luchtvaartvoorzieningen, de bemanning, de luchtvaartuigen en de exploitatie van de aangewezen luchtvaartmaatschappijen. Indien na dit overleg de ene Partij van mening is dat de andere Partij op deze gebieden geen veiligheidsnormen en -eisen die ten minste gelijk zijn aan de minimumnormen die krachtens het Verdrag kunnen worden gesteld, op doeltreffende wijze handhaaft en toepast, wordt aan de andere Partij kennis gegeven van deze opvatting en van de maatregelen die nodig worden geacht om te voldoen aan deze minimumnormen, waarna de andere Partij passende corrigerende maatregelen neemt. Elke Partij behoudt zich het recht voor, de exploitatievergunning of de technische goedkeuring van een door de andere Partij aangewezen luchtvaartmaatschappij of luchtvaartmaatschappijen te weigeren, in te trekken of te beperken, in het geval de andere Partij niet binnen een redelijke termijn deze passende maatregelen neemt.

Artikel 7

Beveiliging van de luchtvaart

1. Overeenkomstig hun rechten en verplichtingen ingevolge het internationale recht bevestigen de Partijen opnieuw dat hun verplichting in hun wederzijdse betrekkingen de veiligheid van de burgerluchtvaart te beschermen tegen daden van wederrechtelijke belemmering ervan een integrerend deel vormt van deze Overeenkomst.

2. De Partijen verstrekken elkaar op verzoek alle nodige hulp om het wederrechtelijk in zijn macht brengen van luchtvaartuigen en andere wederrechtelijke gedragingen tegen de veiligheid van passagiers, bemanningsleden, luchtvaartuigen, luchthavens en hulpmidde-len ten behoeve van de luchtvaart, alsmede elke andere bedreiging van de veiligheid van de luchtvaart, te voorkomen.

3. De Partijen handelen in volledige overeenstemming met de bepalingen van het Verdrag inzake strafbare feiten en bepaalde andere handelingen, begaan aan boord van luchtvaartuigen, ondertekend te Tokio op 14 september 1963, het Verdrag tot bestrijding van het wederrechtelijk in zijn macht brengen van luchtvaartuigen, ondertekend te 's-Gravenhage op 16 december 1970, en het Verdrag tot bestrijding van wederrechtelijke gedragingen, gericht tegen de veiligheid van de burgerluchtvaart, ondertekend te Montreal op 23 september 1971.

4. De Partijen handelen, in hun wederzijdse betrekkingen, overeenkomstig de bepalingen en voorschriften betreffende de beveiliging

van de luchtvaart, vastgesteld door de Internationale Burgerluchtvaartorganisatie en aangewezen als bijlagen bij het Verdrag inzake de Internationale Burgerluchtvaart; zij verplichten exploitanten van luchtvaartuigen die in hun land zijn ingeschreven of exploitanten die hun voornaamste plaats van bedrijfsuitoefening of hun vaste woon- of verblijfplaats op hun grondgebied hebben, alsmede exploitanten van luchthavens op hun grondgebied, te handelen overeenkomstig deze bepalingen betreffende de beveiliging van de luchtvaart.

5. Elke Partij stemt er mede in de bepalingen betreffende de beveiliging in acht te nemen die door de andere Overeenkomstsluitende Partij worden gevorderd voor binnenkomst in het grondgebied van die andere Overeenkomstsluitende Partij en toereikende maatregelen te nemen om luchtvaartuigen te beschermen en passagiers en bemanningsleden, hun handbagage, alsmede lading en boordproviand, aan een onderzoek te onderwerpen vóór en tijdens het aan boord gaan en het laden. Elke Partij behandelt tevens welwillend elk verzoek van de andere Partij om bijzondere beveiligingsmaatregelen ten einde aan een specifieke bedreiging het hoofd te bieden.

6. Wanneer zich een voorval van wederrechtelijke overheersing van luchtvaartuigen of van andere wederrechtelijke gedragingen tegen de veiligheid van passagiers, bemanningsleden, luchtvaartuigen, luchthavens en hulpmiddelen ten behoeve van de luchtvaart voordoet of dreigt zich voor te doen, verlenen de Partijen elkaar hulp door de communicatie te vergemakkelijken die beoogt dit voorval of de dreiging daarvan snel en veilig te beëindigen.

7. Wanneer een Partij redelijkerwijze kan aannemen dat de andere Partij is afgeweken van de bepalingen betreffende de beveiliging van de luchtvaart van dit artikel, kunnen de luchtvaartautoriteiten van die Partij verzoeken om onmiddellijk overleg met de luchtvaartautoriteiten van de andere Partij. Indien niet binnen 15 dagen vanaf de datum van zulk een verzoek voldoende overeenstemming wordt bereikt, vormt zulks een reden om de exploitatievergunning of de technische vergunning van een luchtvaartmaatschappij of luchtvaartmaatschappijen van de andere Partij in te houden, te herroepen, te beperken of daaraan voorwaarden te verbinden. Wanneer een noodsituatie zulks vereist, kan een Partij tijdelijke maatregelen nemen vóór afloop van de termijn van 15 dagen.

Artikel 8

Commerciële aspecten

1. De luchtvaartmaatschappijen van de ene Partij mogen kantoren vestigen op het grondgebied van de andere Partij voor de bevordering en de verkoop van het luchtvervoer.

2. De aangewezen luchtvaartmaatschappijen van de ene Partij mogen, in overeenstemming met de wetten en voorschriften van de andere Partij met betrekking tot de binnenkomst, het verblijf en de tewerkstelling, personeel op leidinggevend, commercieel, technisch, uitvoerend en ander specialistisch gebied, noodzakelijk voor de verrichting van het luchtvervoer, op het grondgebied van de andere Partij brengen en daar doen verblijven.

3. Elke aangewezen luchtvaartmaatschappij mag haar eigen werkzaamheden op de grond afhandelen op het grondgebied van de andere Partij (zelfstandige afhandeling) of, desgewenst, voor deze diensten een keuze doen uit concurrerende agenten. Deze rechten zijn slechts onderworpen aan de natuurlijke beperkingen die voortvloeien uit veiligheidsoverwegingen met betrekking tot de luchthavens. In gevallen waarin deze overwegingen de zelfstandige afhandeling uitsluiten, zijn voor alle luchtvaartmaatschappijen gronddiensten op gelijke basis beschikbaar. De in rekening te brengen kosten worden gebaseerd op de kosten van de verleende diensten, met inbegrip van een redelijke winstmarge.

4. Elke aangewezen luchtvaartmaatschappij mag zich rechtstreeks bezighouden met de verkoop van het luchtvervoer op het grondgebied van de andere Partij en, naar keuze van de luchtvaartmaatschappij, door middel van haar agenten, tenzij duidelijk anders is bepaald in de chartervoorschriften van het land van herkomst van het chartervervoer. Elke luchtvaartmaatschappij mag dit vervoer verkopen, en het staat elke persoon vrij dit vervoer te kopen, in de valuta van dit grondgebied of in vrij inwisselbare valuta.

5. Elke aangewezen luchtvaartmaatschappij kan, op verzoek, het na aftrek van de plaatselijke uitgaven overblijvende bedrag van de plaatselijke inkomsten inwisselen en overmaken naar haar eigen land. Inwisseling en overmaking zijn steeds toegestaan zonder beperkingen of belastingheffing met betrekking daartoe tegen de geldende wisselkoers voor lopende transacties en overmaking.

Artikel 9

Douanerechten en andere kosten

1. De luchtvaartuigen die door de aangewezen luchtvaartmaatschappijen van de ene Partij worden gebruikt in internationaal luchtvervoer, alsmede hun normale uitrustingsstukken, gronduitrustingsstukken, brandstof, smeermiddelen, te verbruiken technische stoffen, reserveonderdelen (motoren inbegrepen), proviand (met inbegrip van, doch niet beperkt tot, etenswaren, dranken en sterke drank, tabaksartikelen en andere produkten, bestemd om tijdens de vlucht in beperkte hoeveelheden aan de passagiers te worden verkocht of

door hen te worden gebruikt) en andere artikelen die uitsluitend bestemd zijn voor of worden gebruikt in verband met de exploitatie of het onderhoud van luchtvaartuigen in het internationale luchtvervoer, zijn bij aankomst op het grondgebied van de andere Partij vrijgesteld, op basis van wederkerigheid, van alle invoerbepalingen, vermogens- en kapitaalbelastingen, douanerechten, accijnzen en soortgelijke bijdragen en heffingen die door de nationale autoriteiten worden opgelegd en niet zijn gebaseerd op de kosten van de verleende diensten, mits deze uitrustingsstukken en voorraden aan boord van de luchtvaartuigen blijven.

2. De vrijstelling van de in het eerste lid van dit artikel bedoelde belastingen, rechten, bijdragen en heffingen, met uitzondering van de heffingen die zijn gebaseerd op de kosten van de verleende diensten, geldt, op basis van wederkerigheid, eveneens voor:

a) voorraden proviand, ingevoerd of afgeleverd op het grondgebied van de ene Partij en aan boord genomen, binnen redelijke grenzen, voor gebruik aan boord van zich in internationaal luchtvervoer op de uitreis bevindende luchtvaartuigen van een aangewezen luchtvaartmaatschappij van de andere Partij, zelfs indien deze voorraden zullen worden gebruikt tijdens het gedeelte van de vlucht dat wordt afgelegd boven het grondgebied van de Partij waar zij aan boord worden genomen,

b) gronduitrustingsstukken en reserveonderdelen met inbegrip van motoren, ingevoerd op het grondgebied van de ene Partij ten behoeve van de revisie, het onderhoud of het herstel van in internationaal luchtvervoer gebruikte luchtvaartuigen van een aangewezen luchtvaartmaatschappij van de andere Partij; en

c) brandstof, smeermiddelen en te verbruiken technische stoffen, ingevoerd of afgeleverd op het grondgebied van een Partij voor gebruik in een luchtvaartuig van een aangewezen luchtvaartmaatschappij van de andere Partij, dat gebruikt wordt in het internationale luchtvervoer, zelfs indien deze voorraden zullen worden gebruikt tijdens het gedeelte van de vlucht dat wordt afgelegd boven het grondgebied van de Partij waar zij aan boord zijn genomen.

3. Uitrustingsstukken en voorraden, zoals bedoeld in het eerste en het tweede lid van dit artikel, kunnen op verzoek onder toezicht of controle van de bevoegde autoriteiten worden gehouden.

4. De in dit artikel bepaalde vrijstellingen zijn ook van toepassing, in gevallen waarin de aangewezen luchtvaartmaatschappijen van de ene Partij een overeenkomst hebben gesloten met een andere luchtvaartmaatschappij die deze vrijstellingen van de andere Partij eveneens geniet, met betrekking tot het lenen of overdragen van de in het eerste en het tweede lid van dit artikel omschreven goederen op het grondgebied van de andere Partij.

5. Elke Partij doet haar best om voor de aangewezen luchtvaart-

maatschappijen van de andere Partij, op basis van wederkerigheid, vrijstelling van belastingen, rechten, heffingen en bijdragen te verkrijgen die door de Staat, de regionale en de plaatselijke autoriteiten worden opgelegd met betrekking tot de in het eerste en het tweede lid van dit artikel omschreven goederen, alsmede van heffingen op de verbruikte hoeveelheid brandstof onder de in dit artikel genoemde omstandigheden, met uitzondering van de heffingen die zijn gebaseerd op de werkelijke kosten van de verleende diensten.

Artikel 10

Gebruiksheffingen

1. De gebruiksheffingen die door de daartoe bevoegde autoriteiten worden opgelegd aan de luchtvaartmaatschappijen van de andere Partij dienen gerechtvaardigd, redelijk en niet discriminatoir te zijn.

2. De gebruiksheffingen die aan de aangewezen luchtvaartmaatschappijen van de andere Partij worden opgelegd, mogen gebaseerd zijn op een billijk aandeel in de volledige economische kosten van de bevoegde autoriteiten voor het ter beschikking stellen van de voorzieningen en de diensten betreffende de luchthaven, de navigatie en de beveiliging van de luchtvaart, doch mogen niet meer bedragen dan het bedoelde aandeel in deze kosten. De voorzieningen en de diensten met betrekking waartoe heffingen worden opgelegd, dienen op doelmatige en economische grondslag ter beschikking te worden gesteld. Van wijzigingen in de gebruiksheffingen dient een redelijke tijd van tevoren kennis te worden gegeven. Elke Partij bevordert het overleg tussen de bevoegde autoriteiten op haar grondgebied en de luchtvaartmaatschappijen die gebruik maken van de diensten en de voorzieningen, en spoort de bevoegde autoriteiten en de luchtvaartmaatschappijen aan de gegevens uit te wisselen die nodig zijn om een nauwkeurige beoordeling van de redelijkheid van de heffingen mogelijk te maken.

Artikel 11

Eerlijke mededinging

1. Elke Partij biedt de aangewezen luchtvaartmaatschappijen van beide Partijen een eerlijke en gelijke kans op mededinging in het internationale luchtvervoer waarop deze Overeenkomst betrekking heeft.

2. Elke Partij neemt alle passende maatregelen binnen haar rechtsmacht voor het uitbannen van alle vormen van discriminatie of oneerlijke mededinging die een nadelige invloed hebben op de concurrentiepositie van de luchtvaartmaatschappijen van de andere Partij.

3. Geen der Partijen beperkt eenzijdig de capaciteit van het luchtverkeer, de frequentie of de regelmaat van de diensten, of het gebruikte type luchtvaartuig of de gebruikte typen luchtvaartuigen van de aangewezen luchtvaartmaatschappijen van de andere Partij, behalve voor zover dit noodzakelijk wordt geacht op grond van overwegingen van technische aard dan wel overwegingen de douanevoorschriften, de exploitatie of het milieu betreffende, onder eenvormige voorwaarden die in overeenstemming zijn met het bepaalde in artikel 15 van het Verdrag.

4. Geen der Partijen legt aan de aangewezen luchtvaartmaatschappijen van de andere Partij de verplichting op van verplichte voorrangsverlening, proportionele beperking of vergoeding wegens afzien van bezwaar, of enige andere verplichting met betrekking tot de capaciteit, de frequentie of het luchtverkeer, die niet in overeenstemming zou zijn met het doel van deze Overeenkomst.

5. Geen der Partijen verlangt de aanmelding van dienstregelingen, programma's voor chartervluchten of operatieschema's door luchtvaartmaatschappijen van de andere Partij ter goedkeuring, behalve wanneer dit noodzakelijk wordt geacht op niet-discriminatoire grondslag voor de toepassing van eenvormige voorwaarden, zoals bepaald in het derde lid van dit artikel of zoals inzonderheid kan worden voorgeschreven in een Bijlage bij deze Overeenkomst. Indien een Partij de aanmelding daarvan voor informatieve doeleinden verlangt, beperkt zij de aan de aanmeldingsvereisten en -procedures verbonden administratieve beslommeringen zoveel mogelijk voor de tussenpersonen van het luchtvervoer en voor de aangewezen luchtvaartmaatschappijen van de andere Partij.

Artikel 12

Prijsbeleid (wederzijdse afkeuring)

1. Elke Partij stelt iedere aangewezen luchtvaartmaatschappij in staat de prijzen voor het luchtvervoer vast te stellen op de grondslag van aan de markt ontleende commerciële overwegingen. De tussenkomst van de Partijen dient zich te beperken tot:

a) het voorkomen van op toebrengring van schade gerichte of discriminatoire prijzen of praktijken;

b) de bescherming van de consumenten tegen prijzen die overmatig hoog zijn of berusten op beperkende ondernemerspraktijken als gevolg van een machtspositie; en

c) de bescherming van de luchtvaartmaatschappijen tegen prijzen die kunstmatig laag zijn als gevolg van directe of indirecte overheids-subsidie of -steun.

2. Elke Partij kan verlangen dat bij haar luchtvaartautoriteiten de prijzen worden ingediend of aangemeld die door de luchtvaartmaat-

schappijen van de andere Partij in rekening zullen worden gebracht voor het luchtvervoer naar en vanuit haar grondgebied. Indiening of aanmelding door de luchtvaartmaatschappijen van beide Partijen kan worden verlangd ten hoogste 60 dagen vóór de datum van inwerking-treding. In afzonderlijke gevallen is indiening of aanmelding toege-staan op kortere termijn dan gewoonlijk wordt verlangd. Geen van beide Partijen verlangt de indiening of aanmelding door de lucht-vaartmaatschappijen van de andere Partij van de prijzen die door bevrachters aan het publiek in rekening worden gebracht voor lucht-vervoer dat begint op het grondgebied van de andere Partij.

3. Geen van de Partijen neemt eenzijdige maatregelen ter voorkom-ing van de invoering of handhaving van een prijs die in rekening zal worden gebracht of is gebracht door a) een luchtvaartmaatschap-pij van één van beide Partijen of door een luchtvaartmaatschappij van een derde land voor internationaal luchtvervoer tussen de grondge-bieden van de Partijen, of b) een luchtvaartmaatschappij van de ene Partij of een luchtvaartmaatschappij van een derde land voor inter-nationaal luchtvervoer tussen het grondgebied van de andere Partij en een ander land, waarbij in beide gevallen het vervoer plaatsvindt met gebruikmaking van de diensten van verschillende luchtvaart-maatschappijen of van eenzelfde luchtvaartmaatschappij. Indien één van beide Partijen meent dat deze prijs niet in overeenstemming is met de in het eerste lid van dit artikel genoemde overwegingen, verzoekt zij om overleg en stelt de andere Partij zo spoedig mogelijk in kennis van de redenen van haar ontevredenheid. Dit overleg vindt plaats uiterlijk 30 dagen na ontvangst van het verzoek en de Partijen werken samen bij het verkrijgen van de gegevens die nodig zijn voor het bereiken van een goedgefundeerde oplossing van het vraagstuk. Indien de Partijen overeenstemming bereiken over een prijs ten aan-zien waarvan mededeling van ontevredenheid is gedaan, doet elke Partij al het mogelijke om de overeengekomen prijs te doen toepassen. Indien geen wederzijdse overeenstemming is bereikt, wordt deze (de aangemelde) prijs van kracht of blijft deze van kracht.

4. Niettegenstaande het bepaalde in het derde lid van dit artikel staat elke Partij toe aan a) een luchtvaartmaatschappij van één van beide Partijen of een luchtvaartmaatschappij van een derde land of een lagere of een sterker concurrerende prijs te bieden dan die welke is voorgesteld of in rekening wordt gebracht door een andere lucht-vaartmaatschappij of charteraar voor internationaal luchtvervoer tus-sen de grondgebieden van de Partijen, en b) een luchtvaartmaatschap-pij van de ene Partij een lagere of sterker concurrerende prijs te bieden dan die welke is voorgesteld of in rekening wordt gebracht door een andere luchtvaartmaatschappij of charteraar voor internationaal luchtvervoer tussen het grondgebied van de andere Partij en een derde land. Onder de hier gebruikte term „bieden” wordt verstaan het recht tot vaststelling, binnen een redelijke termijn en voor zover nodig met

behulp van versnelde procedures, van een zelfde of een soortgelijke prijs, gebaseerd op een rechtstreekse vlucht, op vluchten van verschillende luchtvaartmaatschappijen of op verschillende vluchten van één luchtvaartmaatschappij, ongeacht de verschillen in voorwaarden met betrekking tot routing, retourvereisten, verbindingen, soort dienstverlening of type luchtvaartuig, of een zodanige prijs via een combinatie van prijzen.

Artikel 13

Overleg

Elk der Partijen kan te allen tijde verzoeken om overleg met betrekking tot deze Overeenkomst. Dit overleg begint op een zo vroeg mogelijke datum, maar niet later dan 60 dagen na de datum waarop de andere Partij het verzoek heeft ontvangen, tenzij anders is overeengekomen. Tijdens dit overleg wordt door elke Partij het van belang zijnde bewijsmateriaal tot staving van haar positie samengesteld en overgelegd, ten einde het nemen van gefundeerde, redelijke en economisch verantwoorde beslissingen te vergemakkelijken.

Artikel 14

Regeling van geschillen

1. Elk geschil dat uit deze Overeenkomst voortvloeit en dat niet wordt opgelost tijdens het eerste formele overleg daarover, behalve die geschillen welke eventueel ontstaan ingevolge het bepaalde in het derde lid van artikel 12 (Prijnsbeleid), kan met instemming van de Partijen ter beslissing worden voorgelegd aan een persoon of een instantie. Indien de Partijen geen overeenstemming bereiken, wordt het geschil op verzoek van één der Partijen onderworpen aan arbitrage in overeenstemming met de hieronder uiteengezette procedures.

2. De arbitrage geschiedt door een uit drie scheidsmannen bestaand scheidsgerecht, dat als volgt wordt ingesteld:

a) binnen 30 dagen na de ontvangst van een verzoek om arbitrage wijst elke Partij één scheidsman aan. Binnen 60 dagen nadat deze twee scheidsmannen zijn aangewezen, benoemen zij in onderling overleg een derde scheidsman, die als voorzitter van het scheidsgerecht optreedt;

b) indien beide Partijen nalaten een scheidsman aan te wijzen, of indien de derde scheidsman niet wordt benoemd overeenkomstig het bepaalde in letter a) van dit lid, kan elk der Partijen de President van het Internationale Gerechtshof verzoeken de vereiste scheidsman of scheidsmannen binnen 30 dagen te benoemen. Indien de President van het Gerechtshof dezelfde nationaliteit heeft als één van de Par-

tijen, geschiedt de benoeming door de vice-President met de oudste anciënniteit die niet op deze grond is uitgesloten.

3. Tenzij anders is overeengekomen, bepaalt het scheidsgerecht de grenzen van zijn rechtsmacht in overeenstemming met het bepaalde in deze Overeenkomst en stelt zijn eigen procedure vast. Op aanwijzing van het scheidsgerecht of op verzoek van één der Partijen wordt een conferentie gehouden ter nauwkeurige vaststelling van de desbetreffende geschilpunten waarover een scheidrechtelijke beslissing moet worden genomen, en van de specifieke procedures die in acht dienen te worden genomen, uiterlijk 15 dagen nadat het scheidsgerecht volledig is samengesteld.

4. Tenzij anders is overeengekomen, legt elke Partij een memorandum over binnen 45 dagen na de datum waarop het scheidsgerecht volledig is samengesteld. Het antwoord daarop dient binnen 60 dagen daarna te worden overgelegd. Het scheidsgerecht houdt een hoorzitting op verzoek van één der Partijen of naar eigen goedgevoelen binnen 15 dagen nadat de antwoorden zijn ontvangen.

5. Het scheidsgerecht streeft ernaar een schriftelijke beslissing uit te brengen binnen 30 dagen na afloop van de hoorzitting of, indien geen hoorzitting wordt gehouden, na de datum waarop beide antwoorden worden overgelegd. De beslissing van de meerderheid van het scheidsgerecht is doorslaggevend.

6. De Partijen kunnen een verzoek om een toelichting op de beslissing indienen binnen 15 dagen na het uitbrengen daarvan, en zulk een toelichting daarop dient binnen 15 dagen na dit verzoek te worden verstrekt.

7. Elke Partij geeft, in overeenstemming met haar nationale wetgeving, volledige uitvoering aan een beslissing of uitspraak van het scheidsgerecht.

8. De kosten van het scheidsgerecht, met inbegrip van de vergoedingen en de onkosten van de scheidsmannen, worden gelijkelijk gedeeld door de Partijen. Alle kosten die gemaakt zijn door de President van het Internationale Gerechtshof in verband met de in het tweede lid, letter b), van dit artikel bedoelde procedures, worden geacht deel uit te maken van de kosten van het scheidsgerecht.

Artikel 15

Beëindiging van de Overeenkomst

Elk der Partijen kan te allen tijde de andere Partij schriftelijk kennis geven van haar besluit deze Overeenkomst te beëindigen. Deze kennisgeving wordt tegelijkertijd gezonden aan de Internationale Burgerluchtvaartorganisatie. Deze Overeenkomst eindigt te middernacht

(op de plaats van ontvangst van de kennisgeving aan de andere Partij) onmiddellijk vóór het verstrijken van de termijn van één jaar na de datum van ontvangst van de kennisgeving door de andere Partij, tenzij de kennisgeving met instemming van de Partijen wordt ingetrokken vóór het einde van deze termijn.

Artikel 16

Multilaterale overeenkomst

Indien een door beide Partijen aanvaarde multilaterale overeenkomst inzake een in deze Overeenkomst geregelde aangelegenheid in werking treedt, wordt deze Overeenkomst zodanig gewijzigd, dat zij in overeenstemming is met de bepalingen van de multilaterale overeenkomst.

Artikel 17

Registratie bij de Internationale Burgerluchtvaartorganisatie

Deze Overeenkomst en alle daarin aangebrachte wijzigingen worden geregistreerd bij de Internationale Burgerluchtvaartorganisatie.

Artikel 18

Territoriale toepassing

Wat het Koninkrijk der Nederlanden betreft, is deze Overeenkomst uitsluitend van toepassing op Aruba.

Artikel 19

Vervanging van eerdere Overeenkomsten

Deze Overeenkomst treedt in de betrekkingen tussen Aruba en de Verenigde Staten van Amerika in de plaats van de op 3 april 1957 te Washington ondertekende Luchtvaartovereenkomst tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Verenigde Staten van Amerika.

Artikel 20

Inwerkingtreding

Deze Overeenkomst wordt voorlopig toegepast vanaf de datum van ondertekening en zal in werking treden op de datum waarop de Regering van het Koninkrijk der Nederlanden en de Regering van de Verenigde Staten van Amerika elkaar ervan in kennis hebben gesteld

dat alle noodzakelijke interne procedures voor de inwerkingtreding van de Overeenkomst zijn voltooid.

TEN BLIJKE WAARVAN de ondergetekenden, daartoe naar behoren gemachtigd door hun onderscheiden Regeringen, deze Overeenkomst hebben ondertekend.

GEDAAN in tweevoud te Washington D.C., op de 7de dag van november 1986.

Voor de Regering van het Koninkrijk der Nederlanden:

(w.g.) FEIN

Voor de Regering van de Verenigde Staten van Amerika:

(w.g.) JEFFREY N. SHANE

Bijlage I

Geregelde luchtdiensten

Deel I

Luchtvaartmaatschappijen van een Partij wier aanwijzing in deze Bijlage wordt omschreven, hebben, overeenkomstig de voorwaarden van hun aanwijzing het recht, diensten voor internationaal luchtvervoer uit te voeren 1) tussen punten op de volgende routes, en 2) tussen punten op deze routes en punten in derde landen via punten op het grondgebied van de Partij die de luchtvaartmaatschappijen heeft aangewezen.

A. Routes voor de luchtvaartmaatschappij of de luchtvaartmaatschappijen, aangewezen door de Regering van de Verenigde Staten.

Van de Verenigde Staten via tussenliggende punten naar Aruba en verder.

B. Routes voor de luchtvaartmaatschappij of de luchtvaartmaatschappijen, aangewezen door de Regering van Aruba.

Van Aruba via tussenliggende punten in het Caraïbisch gebied naar San Juan, Puerto Rico, de Amerikaanse Maagden-eilanden, twee nog aan te wijzen punten in de Verenigde Staten en twee aanvullende punten, welke nog aangewezen moeten worden en gewijzigd kunnen

worden met een kennisgevingstermijn van 60 dagen aan de Verenigde Staten (de laatste twee punten kunnen slechts zes maanden nadat zij aangewezen zijn worden gewijzigd), en verder naar één nog aan te wijzen punt in Canada.

Op een eenmalige basis kan het punt in Canada gewijzigd worden met een kennisgevingstermijn van 60 dagen aan de Verenigde Staten.

Deel 2

Elke aangewezen luchtvaartmaatschappij kan op elke vlucht of op alle vluchten naar verkiezing vluchten uitvoeren in één der beide of in beide richtingen en zonder beperking wat richting of geografische ligging betreft, punten op de route aandoen in elke willekeurige volgorde, en nalaten enig punt of enige punten aan te doen buiten het grondgebied van de Partij die deze luchtvaartmaatschappij heeft aangewezen, zonder het recht te verliezen het overige krachtens deze Overeenkomst toegestane vervoer te verrichten.

Deel 3

Op een internationaal gedeelte of internationale gedeelten van de bovengenoemde routes mag een aangewezen luchtvaartmaatschappij internationaal luchtvervoer verrichten zonder enige beperking wat wijziging, op enig punt van de route, in het type of het aantal gebruikte luchtvaartuigen betreft, met dien verstande dat, op de uitreis, het vervoer na dit punt een voortzetting is van het vervoer uit het grondgebied van de Partij die de luchtvaartmaatschappij heeft aangewezen, en, op de thuisreis, het vervoer naar het grondgebied van de Partij die de luchtvaartmaatschappij heeft aangewezen, een voortzetting is van het vervoer na dit punt.

Bijlage II

Charterluchtdiensten

Deel 1

Krachtens het bepaalde in deze Bijlage aangewezen luchtvaartmaatschappijen van de ene Partij hebben het recht internationaal chartervervoer van passagiers (en de bagage die zij bij zich hebben) en/of vracht te verrichten:

a) tussen een punt of punten op het grondgebied van de Partij die de luchtvaartmaatschappij heeft aangewezen, en een punt of punten op het grondgebied van de andere Partij; en

b) tussen een punt of punten op het grondgebied van de andere Partij en een punt of punten in een derde land of derde landen, met dien verstande dat dit vervoer geschiedt via het thuisland van de vervoerder en daar voor ten minste twee opeenvolgende nachten wordt onderbroken.

Bij de uitvoering van de diensten volgens deze Bijlage hebben de krachtens deze Bijlage aangewezen luchtvaartmaatschappijen van de ene Partij tevens het recht:

1. het vervoer te onderbreken op elk punt binnen of buiten het grondgebied van elk der Partijen;

2. transitovervoer over het grondgebied van de andere Partij te verrichten; en

3. met hetzelfde luchtvaartuig vervoer dat afkomstig is van het grondgebied van de ene Partij, te combineren met vervoer dat afkomstig is van het grondgebied van de andere Partij.

Elke partij neemt aanvragen van aangewezen luchtvaartmaatschappijen van de andere Partij voor het verrichten van vervoer waarop deze Bijlage geen betrekking heeft, op basis van hoffelijkheid en wederkerigheid in welwillende overweging.

Deel 2

Met betrekking tot het vervoer dat afkomstig is uit het grondgebied van één der Partijen, dient elke luchtvaartmaatschappij die luchtvervoer verricht krachtens het bepaalde in deze Bijlage, zich te houden aan zodanige wetten, voorschriften en regels van de Partij uit het grondgebied waarvan het vervoer afkomstig is, op basis van hetzij een enkele reis of een retour, als deze Partij thans of op een later tijdstip van toepassing op dit vervoer verklaart. De aangewezen luchtvaartmaatschappijen van de ene Partij mogen voorts chartervluchten uitvoeren ten behoeve van vervoer dat afkomstig is uit het grondgebied van de andere Partij, in overeenstemming met de wetten, voorschriften en regels van de eerstgenoemde Partij. Indien deze voorschriften of regels van de ene Partij strengere voorwaarden, bedingen of beperkingen ten aanzien van één of meer van haar luchtvaartmaatschappijen inhouden, behoudens indien de vaststelling daarvan in het bijzonder is geschied ter bescherming van de door de consumenten gestorte bedragen, zijn de aangewezen luchtvaartmaatschappijen van de andere Partij onderworpen aan de minst restrictieve voorwaarden, bedingen of beperkingen. Indien de luchtvaartautoriteiten van elk der Partijen voorschriften of regels uitvaardigen die verschillende voorwaarden ten aanzien van verschillende landen inhouden, past elke Partij bovendien het minst restrictieve voorschrift of de minst restrictieve regel toe op de aangewezen luchtvaartmaatschappijen van de andere Partij.

Deel 3

Elk der Partijen verlangt van een aangewezen luchtvaartmaatschappij van de andere Partij, met betrekking tot het verrichten van luchtvervoer uit het grondgebied van deze andere Partij op basis van een enkele reis of van een retour, uitsluitend de overlegging van een verklaring van de naleving van de wetten, voorschriften en regels van deze andere Partij, zoals bedoeld in Deel 2 van deze Bijlage, of een verklaring van ontheffing van deze voorschriften of regels, verleend door de luchtvaartautoriteiten van deze andere Partij.

Deel 4

De Partijen komen overeen dat, in geval een Partij van mening is dat het noodzakelijk is de chartervluchten die volgens deze bijlage worden uitgevoerd te herzien, de beide Partijen overleg zullen plegen overeenkomstig de bepalingen van artikel 13 (Overleg).

D. PARLEMENT

Bij brieven van 14 november 1986 (Kamerstukken II 1986/87, 19793 (R 1320), nr. 1) is de Overeenkomst in overeenstemming met artikel XXI, eerste lid, onderdeel a, van de Grondwet en op de voet van artikel 61, derde lid, van de Grondwet naar de tekst van 1972, overgelegd aan de Eerste en de Tweede Kamer van de Staten-Generaal en in overeenstemming met artikel 24, eerste lid, van het Statuut van het Koninkrijk aan de Staten van Aruba.

De toelichtende nota die de brieven vergezelde, is ondertekend door de Staatssecretaris van Buitenlandse Zaken P. R. H. M. VAN DER LINDEN.

In een brief gedateerd 24 december 1986 heeft de Voorzitter van de Tweede Kamer van de Staten-Generaal aan de Minister van Buitenlandse Zaken medegedeeld dat meer dan 30 leden van die Kamer de wens te kennen hadden gegeven dat de Overeenkomst aan de uitdrukkelijke goedkeuring van de Staten-Generaal zou worden onderworpen (vergelijk Kamerstuk II 1986/87, 19793 (R 1320), nr. 2).

G. INWERKINGTREDING

Zie *Trb.* 1986, 154.

J. GEGEVENS

Zie *Trb.* 1986, 154.

Uitgegeven de *eenendertigste* december 1986.

De Minister van Buitenlandse Zaken,

H. VAN DEN BROEK